

Villisikakanta-arvio tammikuussa 2019

4.3.2019

Tiivistelmä

Suomessa oli tammikuun 2019 alussa arviolta 1500–2650 villisikaa. Tämän hetkisen arvion valossa kannan kiivain kasvu näyttää taittuneen ja kanta-arvio on runsaan kolmanneksen edellisen vuoden arviota pienempi. Laskua voidaan selittää kannan koon pienenemisen lisäksi myös aineistoihin ja menetelmään liittyvillä epävarmuustekijöillä. Kannan pienenemiseen on vaikuttanut metsästys ja mahdollisesti myös rajan yli tulevien sikamäärien väheneminen. Villisikoja on edelleen eniten itäisen Uudenmaan ja Kaakkois-Suomen alueilla.

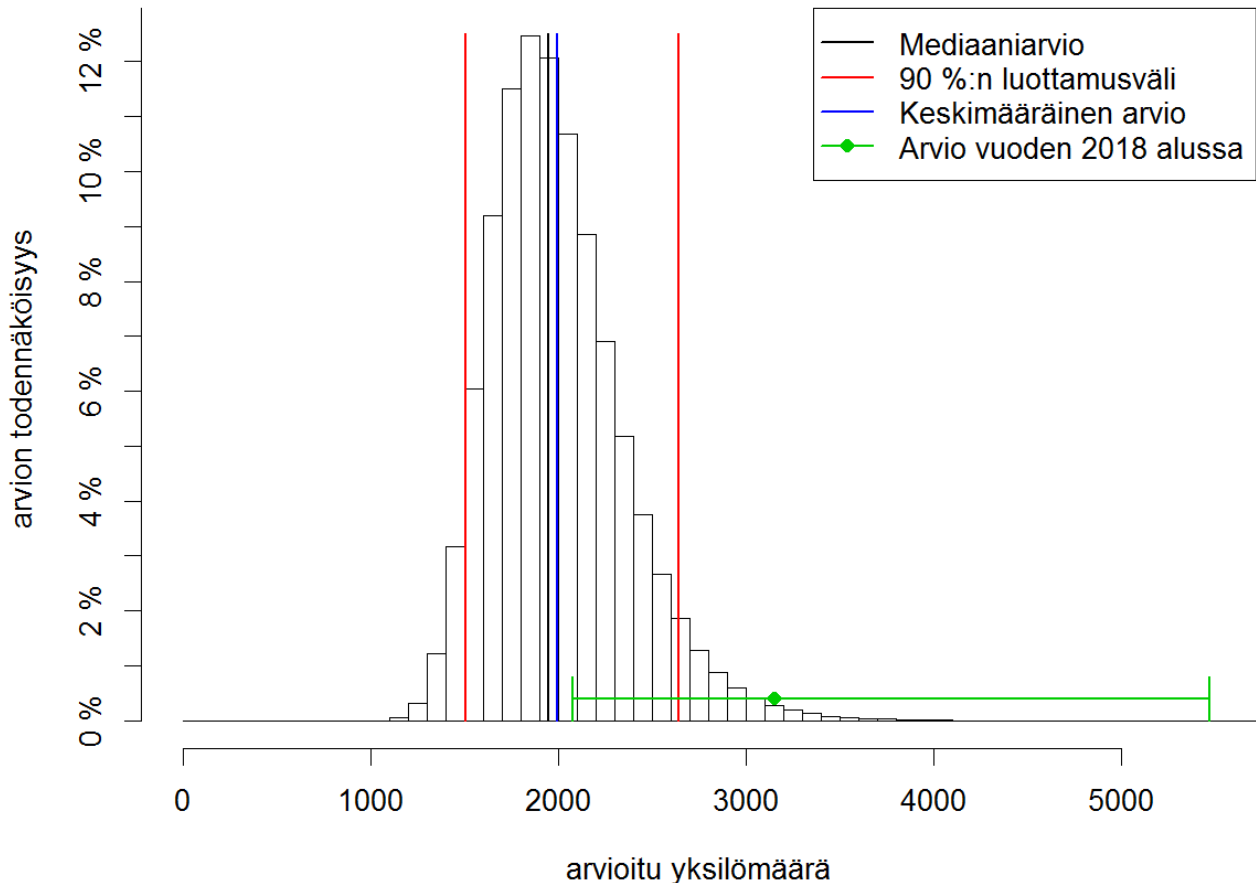
Taustaa

Villisika on levittäytynyt itärajan kautta Suomeen. Nykyisin lajilla on vakiintunut lisääntyvä kanta Suomessa. Lajin leviäminen ja runsastuminen nähdään haitallisena erityisesti vahinko- ja tautiriskien näkökulmista. Villisikakannan kokoa ja levinneisyyttä pyritäänkin rajoittamaan mahdollisimman tehokkaalla metsästyksellä. Vuonna 2018 kaadettiin yli 900 sikaa, kun edellisvuonna saalismäärän arvioitiin olleen noin 700 yksilöä. Kantaa rajoitetaan erityisesti afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen ehkäisemiseksi. ASF voi levitä villisikojen välityksellä ja se on sekä villi- että tuotantosioille tappava virustauti. Ihmisiin tauti ei tartu. Tautia ei vielä ole tavattu Suomessa, mutta riski sen leviämisestä lähialueilta on kasvanut.

Maa- ja metsätalousministeriön asettama villisikatyöryhmä (2015) asetti keskeisiksi tavoitteiksi suunnitelmallisen villisikakannan hallinnan ja systemaattisen kannanarvioinnin Suomessa. Luonnonvarakeskus (Luke) on vuodesta 2017 lähtien kehittänyt villisian kannanarviointia. Luken tilastotieteellinen kanta-arviointimenetelmä pyrkii hyödyntämään tehokkaasti useita eri tietolähteitä ja tuottamaan vuosittain kansallisen villisikakanta-arvion. Keskeisimpiä tietolähteitä runsauden ja levinneisyyden arvioinnissa ovat suomalaisten metsästäjien tuottama arvio alueensa villisikojen runsaudesta sekä tieto saalismääristä. Kannanarviointiin sisältyy lukuisia epävarmuustekijöitä, joten saatu numeerinen tulos on nähtävä enemmänkin suuruusluokkaa kuvaavana kuin tarkan yksilömäärän antavana arviona.

Villisikakannan tila vuoden 2019 alussa

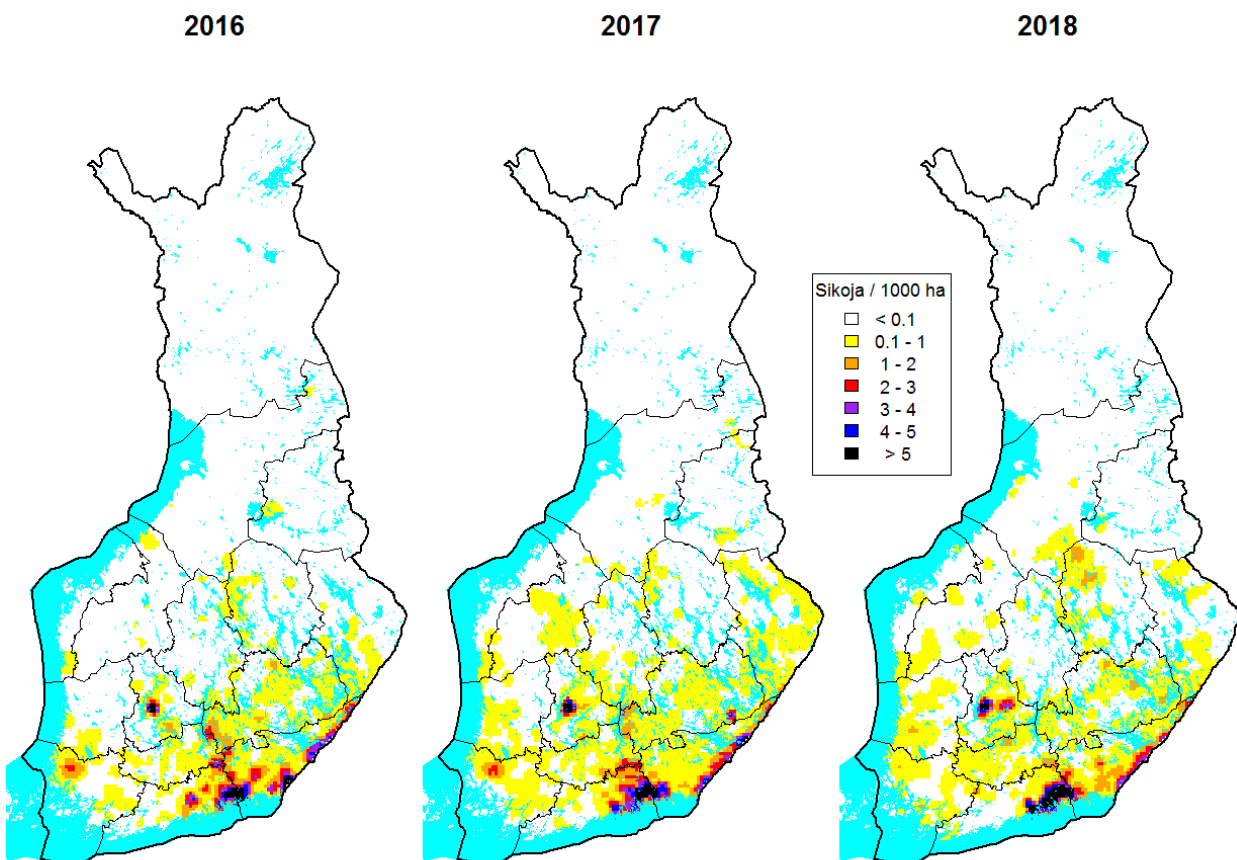
Suomessa oli tammikuun 2019 alussa arviolta keskimäärin parituhatta villisikaa (mediaani 1950). Kanta-arvion luottamusväli (90 %) on 1500–2650 yksilöä (kuva 1). Suomen villisikakanta on arvion mukaan pienentynyt noin 38 % (16–58 %) verrattuna edellisen vuoden kanta-arviioon (mediaani 3155, luottamusväli 2077–5473).

Kuva 1. Tammikuun 2019 villisika-arviomallin tuottama todennäköisyysjakauma villisikakannan koosta. Todennäköisyysjakauma perustuu kolmeen miljoonaan simulaatioon.

Vuoden 2019 kanta-arvion runsaan kolmanneksen laskua edellisen vuoden arviosta voidaan selittää todellisen muutoksen lisäksi aineistoon ja menetelmään liittyvillä epävarmuustekijöillä. Vasta kahden vuoden seurantajakso on lyhyt ja suomalaista villisikakantaa koskeva aineisto niukka. Koska nykyinen kanta-arvio perustuu pääasiassa maastossa havainnoituun kannan muutoksen suuruuteen, arviossa voi heijastua myös muutokset havainnoinnin järjestelyissä, havaintojen ilmoittamisaktiivisuudessa ja olosuhteissa. Kannan kokoon on voinut vaikuttaa tehokas metsästys ja mahdollisesti rajan yli tulevien villisikamäärien pienentyminen. On myös mahdollista, että vertailukohtana oleva, edellisen vuoden villisikakanta-arvio oli yliarvio. Kanta-arvioinnin tarkkuus tulee parantumaan tausta-aineistojen monipuolistuessa ja yhteismitallisesti kerättyjen aineistojen aikasarjojen pidentyessä.

Hirveä metsästäneiden seurojen ja seurueiden jahtikauden 2018 päätöksen yhteydessä arvioimien yksilömäärien perusteella villisikojen tiheimpiä esiintymisalueita Suomessa ovat itäisellä Uudellamaalla Loviisan, Porvoon, Lapinjärven ja Pyhtään muodostama alue sekä Kaakkois-Suomessa Venäjän vastainen rajaseutu Virolahdelta Parikkalaan (kuva 2). Myös Pohjois-Hämeessä, Näsijärven länsipuolella on raportoitu olevan runsaasti villisikoja. Villisikakannan levinneisyydessä ei ole havaittavissa merkittäviä alueellisia muutoksia.

Kuva 2. Villisian levinneisyys ja runsaus hirvenmetsästäjien arvioihin perustuen metsästyskausien 2016, 2017 ja 2018 lopussa.

Villisikakannan vuosittaiseksi kasvupotentiaaliksi arvioitiin noin 40 % (luottamusväli 32–48 %). Metsästys on villisikakannan tehokkain ihmislähtöinen säätelykeino Suomessa. Metsästävätkään nyt arvioitu kanta voisi kasvaa arviolta noin 800 (luottamusväli 600–1000) sialla vuodessa. Olosuhteista riippuen kannan tuottavuus voi vaihdella enemmänkin.

Laskentamenetelmä

Luken tuottama villisikakanta-arvio perustuu matematiikan ja ekologian yhdistävään tilastotieteelliseen menetelmään. Menetelmässä yhdistetään hirvenmetsästäjien peräkkäisinä vuosina tuottama arvio villisian esiintyvyydestä ja runsaudesta saalistilastoihin. Lisäksi mallissa käytetään kirjallisuuteen perustuvaa tietoa villisikakannan tuottavuudesta ja kuolleisuudesta. Suomalaista villisikaa koskevaa tutkimus- ja seurantatietoa on erittäin vähän, joten mallinnuksessa joudutaan käyttämään tietoja myös villisian eteläisemmiltä levinneisyysalueilta, mitkä eivät välttämättä vastaa Suomen tilannetta. Näin ollen kanta-arvion virhemarginaalit jäävät melko leveiksi. Menetelmän tarkempi kuvaus liitteessä (Kukko ym. 2018. Miten arvioida suomalaisen villisikakannan kokoa? Suomen Riista 64: 53-70).

Lisätietoja

Tutkija Tuomas Kukko, p. 029 532 3027
Erikoistutkija Mervi Kunnasranta, p. 029 532 3561

sähköposti: etunimi.sukunimi@luke.fi